

PARAULA I VIDA

Jornada de Germanor

La Jornada de **Germanor** que cada any celebrem per aquestes dates vol fer-nos adonar de la solidaritat i «germanor» que hi ha d'aver entre els membres de la comunitat parroquial i amb tota la Diòcesi. Enguany amb la insistència que **«Sense tu, no hi ha present. Amb tu, hi ha futur»**. L'Església és una gran família, o com s'ha dit «una família de famílies»: «Edifiqueu una Església que sigui família de famílies», proposava el Papa Francesc el 2017. En aquesta família eclesial cadascú hi té una missió, un lloc i una responsabilitat, ja que «amb tu, amb tots, som una gran família». Com tota família, necessitem ser corresponsables econòmicament i necessitem recursos, però no per a acumular-los sinó només els necessaris i per a posar-los al servei de la missió rebuda del mateix Jesús. I la missió que ha estat encomanada a l'Església per Jesucrist es desplega en quatre àmbits (cànon 1254,2): a) donar culte a Déu, podent pregar públicament i celebrar els sagraments, amb llocs de culte i mitjans materials; b) sostenir els ministres

i agents pastorals; c) poder dur a terme la predicació de l'Evangelí i la formació en la fe; i d) ajudar amb obres de caritat, especialment els més pobres i necessitats. A aquesta missió, lògicament correspon l'obligació de tot fidel cristià de col·laborar econòmicament al sosteniment de l'Església.

És cert que l'Església rep ajudes de persones privades i també de l'Estat, com tantes altres institucions que presten serveis i ajuden la societat. Però la part més significativa del que es rep és el que recapta l'Estat d'aquells que voluntàriament marquen la seva «x» en la declaració de la renda, fent que una part del que pagaran com impostos, vagi destinat a la seva comunitat religiosa, i si ho volen, i es recomana de fer-ho, també poden marcar una altra «x» a la casella del que es vol destinar a finalitats socials.

Hauríem de poder oferir el missatge convincent que l'Església Catòlica estalvia a l'Estat i a la societat més del que la societat l'ajuda per al seu manteniment; i li estalvia immenses despeses en diversos camps com salut, educació, voluntariat, temps lliure, i tirant endavant institucions deficitàries com resi-

dències, hospitals, etc. Són moltes les activitats amb repercussió clarament social que l'Església i les seves institucions estan gestionant en el present del nostre país. I podem pensar en els missioners, les ajudes solidàries, les institucions de presència en els països més empobrits, demostrant al llarg dels segles una gran capacitat de solidaritat.

Tinguem confiança, valorem el que ja s'està fent, eliminem complexos en la nostra relació amb la societat i ajudem a fer que els poders públics i la societat en general considerin l'acció social de l'Església com una aportació eficaç a l'hora de construir una societat justa i participativa. Serà bo treballar units amb tantes altres institucions no eclesials que també valoren i promouen la solidaritat i el compromís social.

I si reflexionem en concret sobre la necessitat que l'Església té de mitjans econòmics per a complir els seus fins, també tots hi trobarem una responsabilitat, que esdevé «corresponsabilitat» amb els germans. Déu ens vol humils i generosos!

† **Joan-Enric Vives**
Arquebisbe d'Urgell

ACTUALITAT

XLVIII Trobada de Rectors i Formadors dels Seminaris Majors a Madrid

Dels dies 18 al 20 d'octubre va tenir lloc a Madrid la 48a Trobada de Rectors i Formadors dels Seminaris Majors d'Espanya, presidida per l'Arquebisbe d'Urgell, Mons. Joan-Enric Vives, President de la Comissió Episcopal de Seminaris i Universitats de la Conferència Episcopal Espanyola.

Hi assistiren també altres bisbes membres de la Comissió: Mons. Eusebio Hernández, Mons. Salvador Cristau i Mons. Sebastián Chico, així com el Director del Secretariat de la Comissió, Rv. Sergio Requena. De Catalunya hi participaren els Seminaris de Tarragona, Terrassa, Lleida i Urgell. El lema de la trobada fou: «Pastors missioners: l'avui i el demà de la formació en els nostres seminaris.»

APUNTS PER A L'ANÀLISI

Déu és Déu de vius

Avi són els saduceus els qui volen posar a prova Jesús.

Els saduceus eren un grup social de la classe alta, format per comerciants, terratinents, empresaris... Racionalistes pragmàtics, eren mal vistos per la gent senzilla del poble. Religiosament només reconeixien la Llei jueva. I no acceptaven la resurrecció dels morts. Políticament eren condescendents amb el domini romà a Palestina perquè en treien beneficis econòmics. Amb la destrucció de Jerusalem per part dels romans l'any 70, van quedar molt en evidència i gairebé desapareixen de l'escena social.

Els saduceus doncs, per ridiculitzar la creença en la resurrecció dels morts, posen un exemple inspirat en la llei del levirat però exagerant-lo. El levirat pre-

tenia conservar la família: si un home jove moria sense fills, el seu germà solter es casava amb la viuda per donar descendència i fills al difunt.

Jesús respon negant que el matrimoni perduri en l'altra vida, les circumstàncies de la vida terrena no es reproduïen en la vida eterna on els cossos són transformats. La vida dels ressuscitats serà tan diferent i tan nova que no ens serveixen les comparacions amb les situacions que nosaltres coneixem.

En la seva resposta, Jesús afegeix un altre tema: «Déu és Déu de vius». Quan Jesús respon als saduceus que el Senyor és «el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac, Déu de Jacob», els diu que Déu és Déu de vius i no de morts. Posa llum a un fort convenciment dels creients: si l'home ve de Déu, si el té per Pare, vol dir

que la vida humana no pot plantejar-se sense aquesta constant referència a Déu, al Déu de la vida, encara que les circumstàncies del nostre món ens parlen de destrucció i de mort.

Déu és font inesgotable de vida. Amb el pas dels anys, la mort no va deixant Déu sense els seus fills i filles. Ell els ha creat, en té cura, els defensa, se'n compadeix i rescata la seva vida de la mort.

Quan nosaltres plorem que els hem perdut a la terra, Déu els contempla plens de vida en el seu amor de Pare.

Els creients sabem que un dia, més enllà dels fracassos i de la mort física, aconseguirem la plenitud en la vida infinita de Déu.

Mn. Ramon Sàrries

PALABRA Y VIDA

Jornada de «Germanor» de la Iglesia Diocesana

La Jornada de «Germanor» o de la Iglesia Diocesana, que cada año celebramos por estas fechas, quiere hacernos caer en la cuenta de la solidaridad y «hermandad» que debe haber entre los miembros de la comunidad parroquial y con toda la Diócesis. Este año con la insistencia que **«Sin ti, no hay presente. Contigo, hay futuro»**. La Iglesia es una gran familia, o como se ha dicho «una familia de familias»: «Edificad una Iglesia que sea familia de familias», proponía el Papa Francisco en 2017. En esta familia eclesial cada uno tiene una misión, un lugar y una responsabilidad, ya que «contigo, con todos, somos una gran familia». Como toda familia, necesitamos ser corresponsables económicamente y necesitamos recursos, pero no para acumularlos sino sólo los necesarios y para ponerlos al servicio de la misión recibida del mismo Jesús. Y la misión que ha sido encomendada a la Iglesia por Jesucristo se desarrolla en cuatro ámbitos (canon 1254,2): a) dar culto a Dios, pudiendo orar públicamente y celebrar los sacramentos, con lugares de culto y medios materiales; b) sostener a los ministros y agentes pastorales; c) poder llevar a cabo la predicación del Evangelio y la formación en la fe; y d) ayudar con obras de caridad, especialmente a los más pobres y necesitados. A esta misión, lógicamente corresponde la obligación de todo fiel cristiano de colaborar económicamente en el sostenimiento de la Iglesia.

Es cierto que la Iglesia recibe ayudas de personas privadas y también del Estado, como tantas otras instituciones que prestan servicios y ayudan a la sociedad. Pero la parte más significativa de lo que se recibe es lo que recauda el Estado de aquellos que voluntariamente marcan su «x» en la declaración de la renta, haciendo que una parte de lo que pagarán como impuestos, vaya destinado a su comunidad religiosa, y si lo desean, y se recomienda hacerlo, también pueden marcar otra «x» en la casilla de lo que se quiere destinar a fines sociales.

Deberíamos poder ofrecer el mensaje convincente de que la Iglesia Católica ahorra al Estado y a la sociedad más de lo que la sociedad la ayuda para su mantenimiento; y le ahorra inmensos gastos en diversos campos como salud, educación, voluntariado, tiempo libre, y sacando adelante instituciones deficitarias como residencias, hospitales, etc. Son muchas las actividades con repercusión clara social que la Iglesia y sus instituciones están gestionando en el presente de nuestro país. Y podemos pensar en los misioneros, las ayudas solidarias, las instituciones de presencia en los países más empobrecidos, demostrando a lo largo de los siglos una gran capacidad de solidaridad.

Tengamos confianza, valoremos lo que ya se está haciendo, eliminemos complejos en nuestra relación con la sociedad y ayudemos a que los poderes públicos y la sociedad en general consideren la acción social de la Iglesia como una aportación eficaz a la hora de construir una sociedad justa y participativa. Será bueno trabajar unidos con tantas otras instituciones no eclesiales que también valoran y promueven la solidaridad y el compromiso social.

Y si reflexionamos en concreto sobre la necesidad que la Iglesia tiene de medios económicos para cumplir sus fines, también todos encontraremos una responsabilidad, que se convierte en «corresponsabilidad» con los hermanos. ¡Dios nos quiere humildes y generosos!

† **Joan-Enric Vives**
Arzobispo de Urgell

Festa del patró al Col·legi Sant Ermengol d'Andorra la Vella

Divendres dia 25 d'octubre l'Arquebisbe d'Urgell i Copríncep d'Andorra, Mons. Joan-Enric Vives, va presidir la Missa de la festa del patró del Col·legi Sant Ermengol d'Andorra la Vella (Principat d'Andorra), a la qual hi van assistir els alumnes d'ESO i Batxillerat de l'escola. Concelebraren amb l'Arquebisbe, Mn. Josep Chisvert, que anteriorment havia celebrat una altra Eucaristia amb un altre grup d'ESO i Batxillerat i Mn. David Codina. També Mn. Antoni Elvira, Vicari episcopal de Pastoral i Rector d'Encamp, va presidir aquell mateix matí una celebració litúrgica amb els alumnes d'infantil i primària.

A la seva homília, l'Arquebisbe glossà la vida de Sant Ermengol, que el Bisbat d'Urgell té com a patró secundari i que el col·legi té com a insigne protector.

Mons. Vives també va comentar l'Evangelí proclamat en aquell dia (Mt 14,22-23); i també els glossà el «perfil competencial de sortida» que el col·legi vol que sigui el referent quan els joves surtin de l'escola: ser uns experts en humanitat que engloba diverses actituds: l'ètica, l'acollida, l'assertiva i reflexiva; la coherència de vida, el respecte, el ser proactius, el ser oberts al coneixement de la realitat i del món, la resiliència, la creativitat, la competència en noves tecnologies, el respecte, els hàbits de vida saludable, el sentit crític amb la realitat, el plurilingüisme i, sobretot, els valors humans i cristians que tenen en Crist el seu màxim exponent. Els parlà del lema d'aquest curs: «stop bullying, no creuis la línia» i de com el cristià ha de ser una persona que vegi els altres com a germans i fills de Déu i com en l'escola s'ha de valorar el diferent i la singularitat.

Reunió del Patronat del Col·legi Sant Ermengol. El dia 16 d'octubre va tenir lloc la reunió ordinària del Patronat del Col·legi Sant Ermengol d'Andorra la Vella.

Va presidir la reunió Mons. Joan-Enric Vives i, en aquesta ocasió, va assistir-hi per primera vegada la Vicepresidenta, la M.I. Minis-

tra d'Educació Sra. Ester Vilarubla, i la Vicedirectora. Hi va as-

istir la Directora Sra. Anna M. Vllas i els altres membres del Patronat.

Van tractar tots els temes de l'ordre del dia, entre ells l'inici del nou curs 2019-2020, el tancament de balanç i memòria de l'any 2018-2019, i futures millores a emprendre a l'escola.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

@Pontifex: «Un sembrador de pau i d'esperança sap esperar, confia; assumeix les desil·lusions de la seva sembra, però mai no deixa d'estimar el camp la cura del qual li ha estat encarregada» (8 de setembre).

@Pontifex: «El Senyor és el primer de confiar en vosaltres i us convida que també confieu en vosaltres mateixos; us convida a animar-vos, units a Ell, per escriure la pàgina més bonica de les vostres vides» (8 de setembre).

@Pontifex: «La nostra vida i les nostres capacitats són fruit d'un regal teixit entre Déu i moltes altres mans silencioses de persones de qui només coneixerem els noms al Cel» (8 de setembre).

@Pontifex: «Feliços vosaltres, feliç l'Església dels pobres i per als pobres, perquè viu impregnada del perfum del seu Senyor, viu alegre anunciant la Bona Nova als descarrats de la terra, a aquells que són els preferits de Déu» (9 de setembre).

175 pelegrins d'Urgell participen en la primera edició del Tren Missioner a Catalunya

Amb la joia de ser «batejats i enviats», s'aplegaven a l'Abadia de Santa Maria de Montserrat més de 400 persones, de 28 grups parroquials, provinents de quasi totes les diòcesis amb seu a Catalunya, per «pujar» al Tren Missioner, activitat d'animació missionera amb la qual s'ha volgut posar en relleu el Mes Missioner Extraordinari convocat pel Papa Francesc.

L'activitat del Tren Missioner va tenir lloc el 19 d'octubre, vigília de la jornada coneguda com a Diumenge Mundial de les Missions (DOMUND), i fou promoguda per la Conferència Episcopal Tarraconense a través de les seves delegacions diocesanes de missions i coordinada per l'associació «Cristians Sense Fronteres».

D'Urgell hi van arribar 176 participants de les parròquies d'Encamp, Escaldes-Engordany, La Seu d'Urgell, Ponts, Balaguer, Guissona i parròquies de Cerdanya.

La jornada es desenvolupà al ritme de les diverses activitats: hi va haver un acte d'animació en la benvinguda, després es van crear grups de reflexió per a nens i joves per parlar sobre què és la missió i què és ser missioner, la Missa Solemne al Santuari —molt viscuda i simbòlica—, i després de dinar, un temps per a la pregària i l'adoració i acte final amb animació musical, un testimoni missioner i, finalment, Mons. Benavent va

fer l'enviament missioner de tots el participants, que van expressar el seu compromís missioner.

L'acte central va ser la celebració de l'Eucaristia al Santuari-Basilica, presidida per Mons. Enric Benavent, Bisbe de Tortosa i President de la Comissió episcopal de Missions de la Conferència Episcopal Tarraconense. Hi concelebraren els arquebisbes de Barcelona i Tarragona; els bisbes auxiliars de Barcelona; el Bisbe de Sant Feliu de Llobregat; el Bisbe de Vic; i el Bisbe de Lleida, Mons. Enric Benavent, va destacar com tots els batejats hem de sentir l'anhel missioner que ens empenyi a ser amics de Jesús i a valorar el treball de tots els missioners estesos arreu del món i a saber-los recolzar amb la nostra ajuda i la nostra pregària.

La valoració del pelegrinatge per part dels organitzadors fou molt positiva i s'espera poder repetir l'experiència, que va deixar els participants amb molta alegria i agraïment.

Comença el curs de Catalonia Sacra a la Vall d'Aran

Catalonia Sacra ha obert la inscripció per a la seva oferta anual de formació. El curs, sota la direcció del Dr. Marc Sureda, i que es compona de quatre sessions independents i itinerants, comença a la Vall d'Aran aquest divendres 25 i el dissabte 26.

En aquesta primera sessió de formació, que se centrarà en les esglésies de

la Vall d'Aran, es farà la presentació del curs 2019-2020 de formació de Catalonia Sacra, i després es faran diverses ponències de Dani Font, Coordinador de Catalonia Sacra; Elisa Rosa, Responsable de Cultura del Conselh Generau; i Clara Arbués, Delegada de Patrimoni del Bisbat d'Urgell. També es duen a terme les visites de les esglésies de

Santa Eulàlia d'Unha, Santa Maria d'Arties, Sant Andreu de Salardú, i l'Assumpció de Bossòst.

Aquestes sessions volen facilitar als participants la comprensió del patrimoni cultural de l'Església i donar eines per poder-lo explicar amb rigor. És una oferta formativa única per aprendre i gaudir del patrimoni. Les altres tres sessions de treball

són el 9 de desembre a Sant Llorenç de Morunys, el 24 de febrer al Monestir de Bellpuig de les Avellanes, i el 20 de març a l'església de Santa Maria de Barberà, a Barberà del Vallès.

Per a més informació i consultes poden contactar amb l'àrea de formació de Catalonia Sacra al correu formacio@cataloniasacra.cat.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

11. □ Dilluns (lit. hores: 4a setm.) [Sa 1,1-7 / SI 138 / Lc 17,1-6]. Sant Martí de Tours (†397), bisbe, abans monjo, originari de Pannònia; sant Menna, oficial siríac mr. (Alexandria, s. III).

12. ■ Dimarts [Sa 2,23-3,9 / SI 33 / Lc 17,7-10]. Sant Josafat, bisbe coadjutor de Pólozk i mr. (1623) per la unitat dels cristians; sant Emilià (Millán) de la Cogolla, ermità a La Rioja.

13. ■ Dimecres [Sa 6,2-12 / SI 18 / Lc 17,11-19]. Sant Leandre, bisbe de Sevilla (s. VI); sant Dídac (Diego) d'Alcalà, religiós franciscà a Sevilla (†1463); sant Estanislau de Kostka, rel. jesuïta; sant Nicolau I el Gran, papa (858-867).

14. ■ Dijous [Sa 7,22-8,1 / SI 118 / Lc 17,20-25]. Sant Serapi, primer màrtir mercedari; sant Josep Pignatelli, prev. jesuïta; santa Veneranda, vg.

15. ■ Divendres [Sa 13,1-9 / SI 18 / Lc 17,26-37]. Sant Albert el Gran (†1280), bisbe de Ratisbona i doctor de l'Església (dominicà), patró dels naturalistes; sant Eugeni, bisbe de Toledo; sant Leopold (s. XII), noble, patró d'Àustria.

16. ■ Dissabte [Sa 18,14-16;19,6-9 / SI 104 / Lc 18,1-8]. Santa Margarida d'Escòcia (†1093), reina, nascu-

da a Hongria; santa Gertrudis (1256-1303), verge cistercenca a Helfta.

17. ■ Diumenge vinent, XXXIII de durant l'any (litúrgia de les hores: 1a setmana) [MI 3,19-20a / SI 97 / 2Te 3,7-12 / Lc 21,5-19]. Santa Isabel d'Hongria (1207-1231), princesa viuda, serventa dels malalts; sant Gregori Taumaturg, bisbe de Neocesarea (s. III).

Diuenge XXXII de durant l'any (C)

COMENTARI

Tenim la certesa de la nostra resurrecció

Ens atensem al final de l'any litúrgic i l'accent de les lectures recau sobre el tema de la resurrecció. A l'evangeli uns *saduceus* que *neguen que els homes hagin de ressuscitar* plantegen una qüestió per fer veure que la resurrecció és absurda: una dona que, segons la llei del levirat, s'ha casat successivament amb set germans i tots moriren sense deixar fills. Aquesta dona, en la resurrecció, ¿de quin dels set serà l'esposa? Perquè tots set s'hi havien casat. És com dir-li a Jesús: t'adones com n'és d'absurda la resurrecció?

Però Jesús els dona dues respostes molt clares: *En el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran; pel fet de tenir part en la resurrecció són iguals que els àngels i són fills de Déu.* És a dir, en la resurrecció les relacions entre home i dona seran molt diferents de les que tenim ara; la resurrecció no és una simple continuació de la vida, sinó una vida nova i diferent, una vida de plenitud que difícilment podem comprendre des d'aquí la terra. La segona raó és que *Moisès diu que el Senyor és Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts sinó de vius perquè, per a ell tots viuen.*

Aquesta fe en la resurrecció la veiem clarament afirmada en un dels primers testimonis de l'AT. És la meravellosa escena d'una mare que perdrà tots els seus set fills. En el fragment que llegim veiem que el segon fill afirma clarament: *El Rei del món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna.* El tercer també afirma, estenen les mans: *Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt.* I el quart diu: *És bo confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos perquè tu no ressuscitarà pas a la vida.* El mateix Pau afirma: *El nostre Pare ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança.* La certesa de la resurrecció futura ens omple de consol etern, d'una immensa esperança, i de la seguretat d'una vida plena i total.

Mn. Jaume Pedrós

▶ Lectura del segon llibre dels Macabeus (2Ma 7,1-2,9-14)

En aquells dies, set germans, que havien estat detinguts amb la seva mare, eren forçats pel rei, sota la tortura d'assots i de fuets, a menjar carn de porc, que la Llei prohibia. Un d'ells, parlant per tots, digué: «Què vols saber de nosaltres amb aquest interrogatori? Estem disposats a morir abans que violar les lleis rebudes dels nostres pares.» El segon, a punt d'expirar digué: «Tu ens pots privar d'aquesta vida, botxí, però el Rei del món, als qui morim per les seves lleis, ens ressuscitarà a una vida eterna.» Després d'aquests va ser torturat el tercer. Tragué la llengua de seguida, tan bon punt li ho demanaren, estengué les mans sense por i digué amb una noble generositat: «Les havia rebudes del cel, però per fidelitat a les lleis del cel no les planyo i espero recobrar-les d'allà dalt.» El rei mateix i els de la seva comitiva quedaren corpresos de la valentia d'aquell noi, que tenia per no res el dolor de les tortures. Mort aquest, turmentaren el quart amb la mateixa crueltat. A punt d'expirar deia: «Ara que morim a mans dels homes, és bo de confiar en l'esperança que Déu ens dona de ressuscitar-nos, perquè tu no ressuscitaràs pas a la vida.»

▶ Salm responsorial (16)

R. *Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n, Senyor.*

Escolteu-me, Senyor, demano justícia, / escolteu el meu clam; / oïu atentament la meva defensa, / surt de llavis que no enganyen. R.

Els meus passos no abandonen els camins prescrits, / avancen segurs per les vostres rutes. / Us invoco, Déu meu, i sé que em respondreu; / us invoco, Senyor, escolteu el que us demano. R.

Protegiu-me a l'ombra de les vostres ales. / Jo vinc a veure-us demanant justícia. / Quan em desvetlli, us contemplaré fins a saciar-me'n. R.

▶ Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica (2Te 2,16-3,5)

Germans, que Jesucrist mateix, el nostre Senyor, i Déu, el nostre Pare, que ens ha estimat tant i ens ha concedit per la seva gràcia un consol etern i una bona esperança, conforti els vostres cors i els faci constants en tota mena d'obres bones i de bona doctrina. Finalment, germans, pregueu per nosaltres: que la Paraula del Senyor es propagui per tot arreu i sigui glorificada com ho ha estat entre vosaltres, i que Déu ens alliberi dels homes irresponsables i dolents, perquè no tothom té la fe. El Senyor és fidel. Ell us farà constants i us guardarà del Maligne. Us tenim tota la confiança en el Senyor, i sabem que tot això que us recomanem ja ho feu i continuareu fent-ho. Que el Senyor encamini els vostres cors a estimar Déu i sofrir amb constància com ho feu Jesucrist.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Lluc (Lc 20,27.34-38) (Versió abreujada)

En aquell temps, uns saduceus anaren a trobar Jesús. Els saduceus neguen que els homes hagin de ressuscitar. Jesús els respongué: «En el món present els homes i les dones es casen, però els qui Déu considerarà dignes de tenir un lloc en el món que vindrà i en la resurrecció dels morts no es casaran, perquè ja no podran morir mai més. Pel fet de tenir part en la resurrecció són iguals que els àngels i són fills de Déu. I que els morts han de ressuscitar, Moisès mateix ho deixa entendre en el passatge de la Bardissa que no es consumia, quan diu que el Senyor és el Déu d'Abraham, Déu d'Isaac i Déu de Jacob. Déu no és Déu de morts, sinó de vius, perquè, per a ell tots viuen.»

▶ Lectura del segundo libro de los Macabeos (2Mac 7,1-2.9-14)

En aquellos días, sucedió que arrestaron a siete hermanos con su madre. El rey los hizo azotar con látigos y nervios para forzarlos a comer carne de cerdo, prohibida por la ley. Uno de ellos habló en nombre de los demás: «¿Qué pretendes sacar de nosotros? Estamos dispuestos a morir antes que quebrantar la ley de nuestros padres». El segundo, estando a punto de morir, dijo: «Tú, malvado, nos arrancas la vida presente; pero, cuando hayamos muerto por su ley, el Rey del universo nos resucitará para una vida eterna». Después se burlaron del tercero. Cuando le pidieron que sacara la lengua, lo hizo en seguida y presentó las manos con gran valor. Y habló dignamente: «Del Cielo las recibí y por sus leyes las desprecio; espero recobrarlas del mismo Dios». El rey y su corte se asombraron del valor con que el joven despreciaba los tormentos. Cuando murió este, torturaron de modo semejante al cuarto. Y, cuando estaba a punto de morir, dijo: «Vale la pena morir a manos de los hombres, cuando se tiene la esperanza de que Dios mismo nos resucitará. Tú, en cambio, no resucitarás para la vida».

▶ Salmo responsorial (16)

R. *Al despertar me saciaré de tu semblante, Señor. Señor, escucha mi apelación, / atiende a mis clamores, / presta oído a mi súplica, / que en mis labios no hay engaño. R.*

Mis pies estuvieron firmes en tus caminos, / y no vacilaron mis pasos. / Yo te invoco porque tú me respondes, Dios mío; / inclina el oído y escucha mis palabras. R.

Guárdame como a las niñas de tus ojos, / a la sombra de tus alas escóndeme. / Yo con mi apelación vengo a tu presencia, / y al despertar me saciaré de tu semblante. R.

▶ Lectura de la segunda carta del apóstol san Pablo a los Tesalonicenses (2Tes 2,16-3,5)

Hermanos: Que el mismo Señor nuestro, Jesucristo, y Dios, nuestro Padre, que nos ha amado y nos ha regalado un consuelo eterno y una esperanza dichosa, consuele vuestros corazones y os dé fuerza para toda clase de palabras y obras buenas. Por lo demás, hermanos, orad por nosotros, para que la palabra del Señor siga avanzando y sea glorificada, como lo fue entre vosotros, y para que nos veamos libres de la gente perversa y malvada, porque la fe no es de todos. El Señor, que es fiel, os dará fuerzas y os librarà del Maligno. En cuanto a vosotros, estamos seguros en el Señor de que ya cumplís y seguiréis cumpliendo todo lo que os hemos mandado. Que el Señor dirija vuestros corazones hacia el amor de Dios y la paciencia en Cristo.

▶ Lectura del santo Evangelio según san Lucas (Lc 20,27.34-38) (Versión abreviada)

En aquel tiempo, Jesús, dirigiéndose a los saduceos, que dicen que no hay resurrección, les dijo: «En este mundo los hombres se casan y las mujeres toman esposo, pero los que sean juzgados dignos de tomar parte en el mundo futuro y en la resurrección de entre los muertos no se casarán ni ellas serán dadas en matrimonio. Pues ya no pueden morir, ya que son como ángeles; y son hijos de Dios, porque son hijos de la resurrección. Y que los muertos resucitan, lo indicó el mismo Moisés en el episodio de la zarza, cuando llama al Señor: «Dios de Abraham, Dios de Isaac, Dios de Jacob». No es Dios de muertos, sino de vivos: porque para él todos están vivos.»